

SANDARA

LITHUANIAN

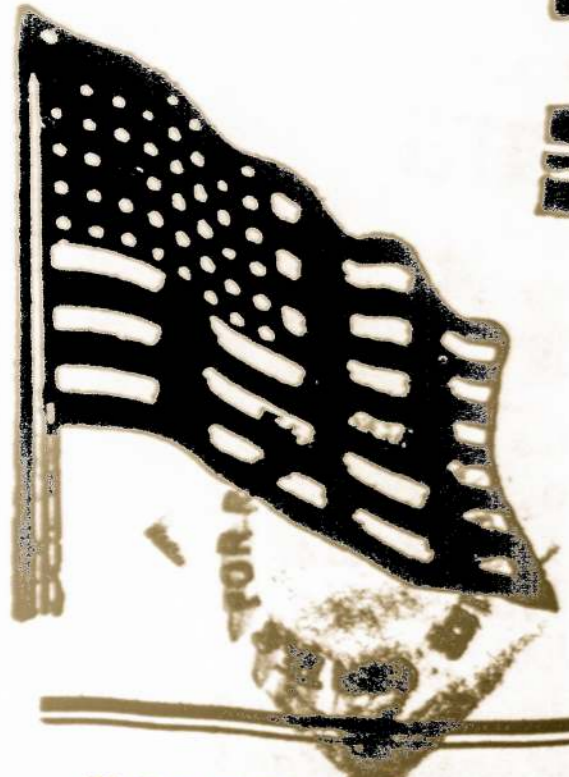
NEWSPAPER

EINA N° 1918 METU

SANDARA

Published by the
Lithuanian National League
of America
840 West 33rd Street
Chicago, Illinois, 60608

Telephones:
(312) 927 4789
(312) 543 8196

PRICE 50 CENTS

"Aušros" paminėjimui laida

MAY 16 - 1983

AUŠROS METAI

NR 10.

"Aušros" 100-čio Sukakties Minėjimas

1983 m. balandžio 23 d. Chicagoje, Lietuvių Tautiniųose namuose, prieš pradendant Sandaros balių buvo paminėta "Aušros" 100 metų sukaktis. Sandaros red. G.J.Lazauskas savo žodyje pažymėjo, kad "Aušros" ir "Varpo" itakojė buvo įsteigta ir Amerikos Lietuvių Tautinė SANDARA. Aušrininkas Jonas Šliūpas buvo vienas iš Sandaros ir kitų organizacijų Amerikoje steigėjas. Be to, Sandara yra pirmoji organizacija, kuri savo Seime jau 1982 m. liepos 4 d. priėmė rezoliuciją dėl Aušros šimtmečio paminėjimo, kviečiant ir kitas organizacijas rengti minėjimus. Ir tik vėliau, po kelių mėnesių LB paskelbė šiuos metus Aušros metais.

Paskaitą apie "Aušrą" skaitė "Varpo" red. Antanas Kučys. Jo kalba buvo perduota per "Lietuvos Aidų" radiją ir paminėta spaudoje.

ANTANO KUČIO KALBA "AUŠROS" MINĖJIME

Sena ir garbinga Amerikos lietuvių organizacija SANDARA šį vakarą ir šioje salėje, subūrusi tiek viešnių ir svečių prisiminti ir paminėti mūsų tautos istorijoje žymų įvyki, aiškiai išrodė savo gyvastingumą, jos vadovų pareiškumą ir jos narių prisirišimą prie savo organizacijos. Man iš tikro yra malonu būti čia Jūsų tarpe prisimenant tai, kas lyg šiltais saulės spinduliais paspartino mūsų tautos atgimimą.

Kodėl tiek daug reikšmės skirti laikraščiui, kuris prieš šimtą metų pasirodė? Juk pirmasis vokiečių laikraštis pasirodė prieš 374 metus, pirmasis anglų savaitraštis prieš 360 metų, ir Amerikoje jau prieš 179 metus pradėjo eiti pirmasis laikraštis "The Boston News-Letter". Taigi, palyginus "Aušros" amžių su kitų šalių pirmaisiais laikraščiais mes buvome toli atsilikę.

Tiesa, jeigu turėsime galvoje tik spausdintą ir periodiniai išeinantį leidinį, tai "Aušra" nebuvo pirmasis laikraštis. Jau virš 50 metų prieš jį Karaliaučiuje buvo pradėtas leisti "Nusidavimai apie evangelijos praplatinimą tarp žydų ir pagonių". Ir tame pačiame Karaliaučiuje "Keleivis" buvo pradėtas leisti 34 metais anksčiau prieš "Aušrą", ir Klaipėdoje spausdintą "Lietuviška Ceitunga" penkeriais metais pasirodė anksčiau. O vienok tiems trims laikraščiams tiek nuopelnų neskiriame ir jų šimtmečio jubilėjus nepastebimai praleidome. Jus vienur kitur prisiminė nebent literatūros istorikai ar Mažosios Lietuvos lietuvių tarpe.

Nėra abejonės, kad ir Didžiojoje Lietuvoje būtų laikraščiai anksčiau pradėję eiti, kad ne Muravjovo - Koriko ir jo įpėdinio Kaufmano, Vilniaus generalgubernatorių, parodymais, o vėliau ir Rusijos vidaus reikalų ministerio Valujevo instrukcija, draudusi spausdinti lietuviškus raštus lotyniškais raidėmis. Nuo tada prasidėjo spausdinto lietuviško žodžio kryžiaus keliai, kurie tęsėsi net 40 metų. Du maži bandymai buvo dar ir prieš "Aušrą". Tai būtent, Petro Vileišio hektografu spausdintas laikraštėlis "Kalvis Melagis" ir kelių Maskvos studentų tuo pat būdu dauginamas ir slapta platinamas leidinėlis "Aušra". Tačiau jie pasiekdavo tik mažą inteligentų būrelį Petrapilyje ir Maskvoje.

Visi Mažosios Lietuvos lietuviški laikraščiai buvo spausdinami gotiškais raidėmis. Tat jų skaitymas Didžiosios Lietuvos tautiečiams, nesimokiusiems vokiečių kalbos, buvo sunkus. Ypač tiems kaimo žmonėms, ku-

riems ir savas, lotyniškais raidėmis spausdintas, raštas nebuvo lengvai skaitomas.

Tai viena priežastis, dėl ko Mažajoje Lietuvoje spausdinti laikraščiai netiko kontrabandai už Vokietijos sienos. Kontrabandai, nes tai buvo uždrausta prekė: gotiškos raidės, lygiai kaip ir lotyniškos, buvo Rusijoje uždraustos naudoti lietuviškiems raštams. Jie galėjo būti spausdinami tik rusiškais raidėmis, kas buvo vadinama graždanka.

DR. JONAS ŠLIŪPAS

Kita priežastis dėl ko "Aušrą" pavadino pirmuoju lietuvišku laikraščiu yra ta, kad Prūsijoje leisti laikraščiai buvo griežtos cenzūros replėse ir jie galėjo skelbti tik tai, kas buvo naudinga kaizerio valdžiai. Pirmasis laikraštis - "Nusidavimai" buvo grynai religinio pobūdžio ir buvo skirtas krikščionybės misijoms. Friedrichas Kuršaitis, kuris redagavo "Keleivį", buvo įsitikinęs, kad lietuvių tauta yra mirštanti, jos išgelbėti nėra galima, užtat ir jo laikraštyje nieko nebuvo, kas skatintų ugdyti lietuvišką atsparumą ir pasididžiavimą lietuvių tautos praeitimi. Tautiniam lietuvių gyvastingumui daugiausiai padėjo Martyno Šerniaus Klaipėdoje leista "Lietuviška Ceitunga". Jonas Šliūpas dar prieš "Aušros" išleidimą buvo nuvykęs į Rytprūsius patirti vietos lietuvių nuotaikas ir susipažinti su jų veikėjais. Jam geriausią išpūdį tada pa-

N. 1.

AUSZRA,

Laikraštis, išleidžiamas

per

Dra. Bassanawicziu.

Auszra" išleisto Bagalioje 90 kono neseno gramos brązguos
spausdinto 8. tūpavimo 15 hekturo
Prieš: kat meta arba 12 N. 2 M. = 1 rub.
kat 1/2 meta arba 6 N. 1 M. = 30 kop.
kat 1/4 meta arba 3 N. 50 P. = 30 kop.

Apusdintai spausdinti "Auszra" priimami kasmeto m.
kuris pasiekta dalis dalia po 30 P. = 10 kop.

Apusdintai galima "Auszra" prie viso wrok tamo puse
po 10 majas eta m.

Ragajincj. Kowinis 1883.
Del redakcije atsiliopis J. Miksas, Ragajincj
Spausdinta Albaso & Kibalka.

"Auszra" 1883 m. Nr. 1.

Dr. Jonas Basanavičius
(1851-1927 m.).

liko "Lietuviškos Ceitungos" redaktoriaus. Atsiminimuose apie jį rašo, kad Martynas Šernius turįs karštą lietuvišką širdužę. Jo laikraštyje rašė Andrius Višteliauskas, turbūt vienas didžiausių lietuvių patriotų mūsų išeivijos istorijoje, Jurgis Sauerveinas, Jonas Basanavičius ir kiti. Basanavičius savo atsiminimuose, neturėdamas progos arčiau pažinti, Šernių pristato kaip balių, nes jis "Lietuviškoj" "Ceitungoj" esą dėl bailumo nebaigęs spausdinti jo studijos apie lietuvių pilis. O tai įvyko dėl to, kad Šernius negalėjo spausdinti straipsnį, kuris kryžiuočius pavaizdavo kaip plėšikus, kas buvo, žinoma, ir istorinė tiesa, bet vokiečiams tas negalėjo patikti ir laikraščio leidejas bei redaktorius turėjo su tuo skaitytis.

Turime pripažinti, kad pas mus Mažosios Lietuvos lietuvių įnašas į mūsų tautos gyvastingumą nebuvo ir nėra pakankamai įvertintas. Aš pats iš savo patyrimo galiu patvirtinti, kad, baigęs Lietuvoje gimnaziją, labai mažai žinių gavau apie tą mūsų tautos dalį. Gal buvo ir dėl to, kad mūsų mokyklinės programos ir vadovėliai buvo katalikiškos pasaulėžiūros įtakoję, gi Mažosios Lietuvos tautiečiai buvo protestantai. O tačiau jų tarpe buvo daug tvirtų lietuvių. Ir lietuvių kalba jų mokyklose išliko ilgiau, negu Rusijos valdomoje Lietuvoje, kur tiesa, siautė muravjovai ir kiti nekultūringi rušintojai. Vokietinimas buvo vykdomas ir Rytprūsioje, bet tie mūsų mažai pažįstami mažlietuviai atkakliai prieš jį kovojo. Prašymai dėl lietuvių kalbos mokyklose ir viešajame gyvenime plaukė su tūkstančiais parašų kone kasmet į Berlyną. Gi dar penketą metų prieš "Aušros" pasirodymą didelė lietuvių delegacija, net su mergaičių choru, prisimušė Berlyne net prie pačio imperatoriaus ir maldavo jį leisti mokyti vaikus mokyklose lietuviškai.

Čia ilgiau stabtelėjau ties mažlietuviais, nes tai rišasi su "Aušros" atsiradimu, jei ieškome sąlygų ir motyvų, dėl ko ji atsirado; o taip pat ir svarbiausio asmens bei asmenų, kurių dėka lietuvių tautiniame atgimime prasidėjo nauja era.

Kai prisimename "Aušrą", tai ir nejučiomis prieš mus iškyla ir dr. Jono Basanavičiaus vardas. "Aušra" ir Basanavičius mums yra beveik vienas ir tas pats. Tokį supratimą išsinešėme iš mokyklos, tokį pratę visur girdėti ir skaityti viešajame gyvenime. Iš-kėlė patriarcho Basanavičiaus nuopelnus, jau mums ir atrodė, kad be jo neturėtume "Aušros", o be "Aušros" nebūtume kaip tauta prikelti.

O tačiau didieji bet kurioje tautoje ar valstybėje įvykiai dažniausiai pribręsta be vieno kurio nors asmens veiksmų ar idėjų, nes atsiradusios tam

tikros sąlygos pakreipta tą ar kitą reikškinį viena ar kita kryptimi. Taip buvo ir su "Aušros" atsiradimu. Ir dr. Jonas Basanavičius, tada gyvenęs Bulgarijoje ir kurį laiką, būtent, "Aušros" išleidimo metu, Prahoje, nebuvo tas vienas milžinas, kuris, sutikęs jam kelią pastojusį kalną, ėmė jį vienas judinti.

Iš pagrindinių aušrininkų gal daugiausiai raštų ir atsiminimų yra palikę Basanavičius ir Jonas Šliūpas. Ir vienas, ir kitas yra savo vardus amžiams palikę mūsų tautos istorijoje. Jei vienas yra įprastai vadinamas lietuvių tautos patriarchu, atseit vyru, nuo kurio prasidėjo nauja tautos gyvenimo epocha, tai ir kitas yra nemažiau vertas tokio titulo, nes "Aušrai" Šliūpo nuopelnai yra nemažesni kaip Basanavičiaus, gi didelės mūsų tautos dalies, atsiradusios Amerikoje, lietuvių bei tautiniam susipratimui Šliūpo pasiaukojimas ir darbai sau lygtaus neturi. Jis ir kun. Burba juk ir buvo tie, kurie Amerikoje lietuvius atskyrė nuo lenkų ir tautinę prasmę suliejo su prasidėjusiu atgimimu Lietuvoje.

Kad dr. Jono Šliūpo nuopelnai "Aušrai" ir bendrai tautiniam atgimimui buvo ir dar tebėra bent keliom pakopom žemiau vertinami už dr. Jono Basanavičiaus, tai šito priežastimi yra taip pat pasaulėžiūrinis motyvas. Mat, Šliūpas buvo ateistas, ir tai ne tik tyliai išpažįstantis, bet ir skleidžiantis ateizmą, anot jo, apšvietimą. Kaip tik dėl to jo tautiniai nuopelnai buvo nutilimi, kažkur nukišami į kampą, gi Lietuvos mokyklose, ir ne tik privatinėse, bet ir valstybinėse, apie jį žinojo daug daugiau kaip apie ateistą, negu aušrininką ir tautos atgimimo vieno žymiausių veikėjų. Tačiau juo toliau grimstame į istoriją, juo faktai ir įvykiai atidžiau pasveriami, nesiriamiant buvusių vertinimo kriterijų. Ir aušrininkas Jonas Šliūpas, kurio pelenai saugojami mūsų Tautinėse kapinėse, vis daugiau iškyla mūsų tautos žymiausių vyrų tarpe.

Kas pirmas sumanė pradėti leisti Didžiojoje Lietuvoje lietuvišką laikraštį? Kas daugiausiai pasidarbavo, kad idėja taptų kūnu, kad sumanymas būtų įvykdytas?

Pirmieji lietuviško laikraščio lotyniškais raidėmis bandymai buvo hektografu (šapirografu) dauginant kelių puslapių neperiodinius leidinėlius. Toks buvo, kaip jau anksčiau minėjau, Petro Vileišio 1875 m. pradėtas leisti Petrapilyje "Kalvis Melagis" ir Maskvos studentų būrelio 1881 m. leista "Aušra". Jie buvo, žinoma, nelegalūs. Toks pats Petras Vileišis, jau Kelių valdybos inžinierius Maskvoje, buvo, pasitaręs su keliais studentais, nusiun-

(Nukelta į pusl. 2)

SANDARA

LITHUANIAN NEWS PAPER

Published bi-weekly on Mondays, except July,
by the LITHUANIAN NATIONAL LEAGUE OF AMERICA, INC.
Second class postage paid at Chicago, Illinois
Sandara (USPS 480-880)

GENERAL OFFICE:
840 West 33rd Street, Chicago, Ill. 60608

Phone Yards 7-4789
or (312) - 543 -8198.

SUBSCRIPTION RATES: UŽSAKYMŲ KAINA:
In The United States per year \$10.00 Suvienytose Valstybėse metams \$10.00
In Foreign Countries per year \$10.00 Užsienyje metams \$10.00

Opinions expressed in any column appearing in the SANDARA, including those of staff members, reflect the views of the writer only. The opinions may or may not be in agreement with those of the Lithuanian National League of America.

Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara

Lithuanian National League of America

ALT SANDAROS CENTRO VALDYBA:
pirmininkas - Povilas P. Dargis,
pirmasis vicepirmininkas - Aleksandras J. Chaplikas,
antrasis vicepirmininkas - Julius R. Kuzas,
centro v-bos sekr. ir organo Sandaros redaktorius - Grožvydas J. Lazauskas,
centro valdybos išd. - Hildė Kuzienė,
Centro valdybos vicepirmininkai:
Alena Devenienė, Antanas Andriulionis,
dr. Algirdas Budreckis, dr. Vytautas P. Dargis, Vyto Uznys.
Kontrolės komisija: Ona Jagėla, Edita Rimkus ir Jonas Galminas.

Svietimo komisija:
Edwina Yankus (Miami, FL),
Edvardas Boreiča (Chicago, IL.), Petras Bružas (Chicago, IL.), Antanas Sukauskas (Detroit, Mich.), dr. Algirdas Budreckis (Boston, MA.), Vaclavas Prūsas (Chicago, IL.), Juozas Ruovkas (Los Angeles, CA), Stepas Paulauskas (Cicero, IL), Elena Prekerienė (NY).
Teisinis patarėjas: dr. Kazys Sidlauskas
ALT SANDAROS CENTRO VALDYBOS ADRESAS:
840 West 33rd Street, Chicago, IL. 60608.

ANTANO KUČIO KALBA "AUŠROS" MINĖJIME

Tęsinys iš pusl. 1.

tęs prašymą Vyriausiajai spaudos reikalų valdybai leisti spausdinti lietuvišką laikraštį lotyniškais raidėmis. Tai buvo taip pat dar prieš "Aušros" pasirodymą. Prašymas, žinoma, liko atmetas.

Kas davė pradžią 1883 m. kovo mėnesį Ragainėje Kybelkos spaustuvelyje pradėjusiai eiti "Aušrai", mėnesiniam žurnalo formato laikraščiu, nėra jau taip aišku, kaip mums sako mokyklų vadovėliai ir enciklopedinės žinios.

Dr. Jonas Basanavičius atsiminiuose tvirtina, kad, mažlietuvių goniškoms raidėms leidžiamoms laikraščiams labai prisibijant valdžios, ir dėl to negalint ten laisvai rašyti, jam kilo mintis už Rusijos ribų pradėti leisti lietuvišką laikraštį, kuriame būtų pradėtas tautos budinimo darbas. Jis teiravosi Bulgarijos, Jugoslavijos ir Čekijos spaustuvelyse dėl sąlygų spausdinti tokį laikraštį ir jį uždaruose vokuose paštu siuntinėti skaitytojams į Lietuvą ir kitur. Paaikškėjo, kad tai per brangiai kainuotų ir iki skaitytojo būtų per ilgas kelias. Reikėjo jį spausdinti arti Lietuvos, o toks kraštas galėtų būti Rytprūsiai, iš kur jau ir taip į Lietuvą sklido uždrausta spauda. Pradėjo susirašinėti su Andriumi Višteliausku ir Jurgiu Mikšu. Užvedęs plačią korespondenciją su numatomais bendradarbiais ir gavęs iš jų šiek tiek rašinių ar pasižadėjimų rašyti, jis su Mikšu, priprašęs šį pasirašinėti atsakinguju redaktorium ir tvarkyti visus techniškus spausdinimo bei ekspedijavimo reikalus, sutarė 1883 m. pradžioje pradėti leisti laikraštį, kuriam jis davęs "Aušros" vardą.

Taip rašo dr. Jonas Basanavičius apie "Aušros" gimimą.

Gi dr. Jonas Šliūpas savo atsiminiuose cituoja aušrininko Andriaus Višteliausko, gyvenusio tada vokiečių valdomoje Poznaneje, laiško žodžius, kad jis, Višteliauskas, buvo pirmas, kuris sumanė leisti Rytprūsiose "Aušrą". Dargi nurodo Mikšą, kuris galįs paliudyti jo žodžių teisingumą.

Norėjo ir pats Šliūpas spausdinti Rytprūsiose lietuvišką laikraštį, 1882-ųjų metų vasarą jis buvo nuvažiavęs į Mažąją Lietuvą ir pasimatė su lietuvininkų veikėjais. Kai Klaipėdoje jis išdėstė Martynui Šerniui idėją spausdinti maskviečių lietuvių studentų būrelis leidžiamą "Aušros" laikraštį, tai "Lietuviškos Ceitungos" redaktorius jam atsakęs, kad ir Jonas Basanavičius su Andriumi Višteliausku tokį sumanymą turi ir jau susirašinėja su juo ir Jurgiu Mikšu dėl spausdinimo ir kitų reikalų.

Taigi matome, kad bendro lietuviško laikraščio idėja jau buvo pribrendusi ir net keli žmonės kūrė planus jai realizuoti. Tačiau Jonas Basanavičius buvo pirmas, kuris pradėjo ieškoti spaustuvelyse, svarstyti platinimo galimybes ir, kas yra svarbiausia, susirašinėjant laiškais, telkti bendradarbius.

Kaip Jono Basanavičiaus ir Jono Šliūpo vardai yra neatskiriami nuo "Aušros", taip lygiai ir trys Mažosios Lietuvos lietuviai savo darbu, lėšomis ir pasiaukojimu yra minėtini, prisiminus aną tautinio atbudimo laikotarpį. Jie yra: Martynas Šernius, kuris, anot Jono Šliūpo, buvęs šąja verpste, apie kurią sukosi visi pirmieji "Aušros" spausdinimo ir ekspedijavimo reikalai, Jurgis Mikšas, Šerniaus atverstas į

lietuvių ir tapęs karštu patriotu, kuris buvo pirmuoju vykdomuoju ir atsakinguoju redaktorium, ir Martynas Jankus, kuris antraisiais ir trečiaisiais leidimo metais rūpinosi "Aušros" spausdinimo reikalais. Dėl pasiaukojimo lietuvių tautai jiems teko daug nukentėti ne tik nuo vokiečių valdžios, bet ir nuo kai kurių lietuvininkų, rodančių perdėtą lojalumą kaizerio valdžiai ir nesuprantančių reikalo prisidėti prie tautinio atgimimo.

Dar reikėtų paminėti ir medžiaginį "Aušros" leidimo pagrindą. O jis nebuvo stiprus, kaip ir visais laikais su lietuviška spauda. Pirmiesiems numeriams išleisti pats pirmas atsiuntė vokiečių valdomoje Poznaneje prisiglaudęs 1863 m. sukilimo dalyvis Andrius Višteliauskas, atsiuntęs 20 amerikoniškų dolerių. Antruoju buvo Martynas Šernius, kuris davė pradžią 100 vokiečių talerių. Laikraščiu pradėjus eiti paramą siuntė skaitytojai ir platintojai, iš kurių stambiausi buvo mokytojas Petras Kriaučiūnas iš Marijampolės ir Rygos policijos viršininkas Juozas Miliauskas. Jie kartais išplatindavo net iki 200 laikraščio kopijų. "Aušra" buvo spausdinama iki 1000 kopijų.

Tas būrys lietuvių inteligentų, kuriuos vadiname aušrininkais, anuo metu, kai Europoje vyko tautų atgimimai, tikėjo, kad lietuvių tautos pažadinimui reikia svarbiausia dviejų dalykų: savo garbingos praeities pažinimo ir meilės savai kalbai. Tai dalykai, kurie stipriausiai formuoja tautinę sąmonę. Juos dr. Jonas Basanavičius ir išdėstė pirmojo "Aušros" numerio įžanginiame straipsnyje. Jis jį baigė žodžiais: "Kaip aušrai auštant nyksta ant žemės nakties tamsybė, o kad taip jau prašvisti ir Lietuvos dvasia! Toks mūsų troškimas ir noras."

Platus atskleidimas Lietuvos praeities garso bei didybės ir iškėlimas lietuvių kalbos grožio bei jos tūkstančių metų kilmės ir buvo tie pirmojo mūsų tautinio laikraščio spinduliai, kurie praskleidė Lietuvą dengusią tamsybę. Lietuvos prisikėlimą savo akimis matė ir dr. Jonas Basanavičius, ir Petras Vileišis, ir Martynas Jankus ir daugelis kitų aušrininkų. Lietuvos nepriklausomybė, paskelbta 1918 metų vasario 16-tosios aktu, gavo pradžią nuo tos mažos švieselės, kurią skleistį plačiau pradėjo "Aušra".

Susipažinkim su šių metų Gintarėlėmis

1961 m. Chicagos Lietuvių Moterų klubo narės, paskatintos gerb. J. Daužvardienės, pirmajame Gintaro baliuje pristatė visuomenei 6 jaunas lietuvaites. Nors debiutančių pristatymai buvo ruošiami ir kitų grupių, Gintaro balius skyrėsi nuo jų lietuviškos muzikos, tautinių šokių bei gintaro ir trispalvių gėlių puokščių įpinimu į šį elegantišką parengimą. Chicagos Istorijos Draugija savo leidinyje Gintaro balių pavadinimo pačiu įžymiausiu parengimu Chicagoje.

Šimet jau 23-čia grupė lietuvių kilmės gintarėlių kruopščiai ruošiasi momentui, kada didžiuolėje salėje giliu

reveransu jos lenksis prieš mamytę, tėvelį ir visus svečius. Jų tarpe bus:

MARIAN ADELĖ DAUŽVARDYTĖ, Dolores ir Petro Vytauto Daužvardžių dukra, Lockport, IL., baigė Lockport Central & East aukštesniąją bei Joliet grožio ir kosmetikos mokyklą. Planuoja teatrino grimavimo bei meno projektų studijas.

DONNA JURAITYTĖ, Ann Marie ir Leono Juraičių dukra, Chicago, IL., baigia Marijos aukštesniąją mokyklą ir rugsėjo mėn. pradės studijas St. Xavier kolegijoje maisto, maistingumo bei dietų srityje.

KRISTA KAREN KALIEBE, Kari - lės ir Roberto Kaliebe dukra, Palos Heights, IL., lanko Mother Mc Auley aukštesniąją mokyklą. Planuoja pasirinkti medicinos mokslų šaką.

GENOVAITĖ GRACIJA MALUŠKAITĖ, Genovaitės ir Jono Malušų dukra, Palos Park, IL., lanko Carl Sandburg aukštesniąją mokyklą. Ateityje planuoja studijuoti sveikatos mokslus.

JACQUELINE ANN MALUŠKAITĖ, Genovaitės ir Jono Malušų dukra, Palos Park, IL., šįmet baigia Carl Sandburg aukštesniąją mokyklą. Rudenį pradės lankyti De Paul universitetą, kur pasirinko viešbučių administravimo studijas.

SUZANNE MARIE RUDDY, Jean ir Jono Ruddy dukra, Chicago, IL., baigė

Marijos aukštesniąją mokyklą ir pradėjo studijas Daley kolegijoje, pasiruošimui specialiai profesijai - terapijos darbai su fiziniškai paliegiais vaikais.

RASA BEATA SUTKUTĖ, dail. Ados ir dr. Prano Sutkų dukra, baigia Homewood - Flossmoor aukštesniąją mokyklą. Planuoja studijas komercinės ir kompiuterių grafikos srityje.

PATRICIA ANN TROWBRIDGE, Patricia ir Jono Trowbridge dukra, Downers Grove, IL., pradėjo studijas Roosevelt ir Southern Illinois universitetuose, kur gilina tarptautinės politikos mokslų šakoje.

ANNETTE MARGARITA MARIJA ZURLYTĖ, Liucijos ir Kazimiero Zurlių dukra, Chicago, IL., šįmet baigia Marijos aukštesniąją mokyklą ir planuoja studijuoti matematiką Illinois universitete.

Baliaus metu bus įteiktos stipendijos aukštojo mokslo siekiančiom lietuvių kilmės studentėms. Gintaro balius įvyks šeštadienį, birželio 25 d., Conrad Hilton viešbučio didžiojoje salėje.

Nuotraukose:
Viršuje - Marian Adelė Daužvardytė (kairėje), - Donna Juraitytė (dešinėje). Apačioje - Krista Karen Kaliebe (kairėje) - Genovaitė Gracija Maluškaitė (dešinėje)

Kitame SANDAROS numeryje bus idėtos kitos gintarėlių nuotraukos.
(Foto - Jono Janulaičio)

Tęsinys
Pradžia nuo Sandaros nr.1, 83)

Dr. Algirdas Budreckis

AUŠRININKAI

50. J. RIMKEVIČIUS (1815 - 1901 kovo 4 d.) bendradarbiavo AUŠROJE 1883 metais. Apie jį nieko nežinome.

51. KSAVERAS SAKALAUSKAS gimė 1863 balandžio 27 d. Alytaus apskr., Kalesninkų kaime. Lankė Veiverių pavyzdinę mokyklą, 1883 m. baigė Veiverių mokytojų seminariją. Laikiniai buvo paskirtas mokytoju į Pajavonio evangelikų liuteronų pradžios mokyklą, o 1885 m. į Beržininkus (Seinų apskrityje), Veiverių mokytojų seminarijoje Sakalauskas priklausė prie susipratusių lietuvių būrelio, kuriam vadovavo P. Arminas. Sakalauskas su J. Andziulaičiu platino AUŠRĄ. Vėliau būdamas mokytoju Pajavonyje ir Beržininkuose platino AUŠRĄ ir ŠVIESĄ ir skatino mokinius ir tėvus namuose kalbėti lietuviškai. Sakalauskas pradėjo rašyti dar 1883 m. AUŠRAI. P. Armino skatinamas, jis persiuntė ir pirmuosius raštus. Tuo metu Sakalauskas išspausdino "Kur banguoja Nemunėlis", vėliau imta plačiau dainuoti. 1886 m. jis išspausdino AUŠROJE "Oi žiba žiburužiai, oi dega liktoružiai".

52. JURGIS SAUERVEINAS (Georg Sauerwein), gimęs 1831 m. sausio 15 d. Hanoveryje, yra mums žinomas, kaip antrojo Lietuvos himno "Lietuviai esame gimę" autorius. Sauerveinas buvo nepaprastai poliglotas; be abejojimų jį turėjo įtakos tėvas, kuris buvo senųjų kalbų mokytojas. Sauerveinas tapo Britų biblijos draugijos nuolatinis bendradarbis. Jam teko biblija ir jos dalis versti į įvairias kalbas ir tikrinti jų korektūras. Jau 1858 m. mokėjo 30 kalbų ir naujas kalbas išmokdavo per trumpiausią laiką. Sauerveinas kartą yra pasakęs Vyduiui, jog mokas 46 kalbas. Nėra tikrai žinoma, kada Sauerveinas pirmą kartą į Prūsiją Lietuva atvyko. Spėjama, kad tai buvo 1874 m. jam grįžtant Vokietijon iš Tartu. Anot Sauerveino, lietuvių kalba į jo širdį įaugusi ir išsiskyniusi.

Dr. Sauerveinas - grynas vokiečių, bet atsivėjęs lietuvių teisėms - iš tikro buvo vienas iš AUŠROS sumanytojų. Už mažlietuvių aušrininkų Mikšo, Šerniaus ir Jankaus pečių, AUŠROS leidimo sumanyimą keliant stovėjo dr. Sauerveinas. Be abejojimų, jis tą mažlietuvių trijulę ir išjudino turėdamas jiems didelės įtakos. Nors AUŠROJE Sauerveinas pradėjo bendradarbiauti tikrai nuo trečio numerio, bet jau ją ruošiant jis buvo informuojamas.

53. Kultūros istorikas JONAS SEMBRICKIS (Sembritzki) gimė 1856 sausio 10 d. Alekoje (Rytprūsijoje). Studijavo literatūrą ir farmaciją Karaliaučiaus universitete. Įsigijęs Klaipėdoje vaistinę susidomėjo vietos kultūros istorija ir parašė Klaipėdos ir Šilutės vietovių istorijas. Nors kilme mozūras, priklausė Lietuvos literatūros draugijai. AUŠROS redaktoriams pavyko Sembrickį įtraukti į bendradarbius. Jis pasirašė straipsnius Pigulevičiaus ar Lenkiško lietuvininkų prieteliaus slapyvardžiu.

54. ADOMAS SKETERIS gimė 1859 gruodžio 4 d. Biržų apskr., Noreikonų kaime. Gimnaziją išėjo Slucke. Mediciną studijavo Maskvos universitete. Spaudos draudimo metu Sketeris buvo uolus lietuviškosios spaudos skleidėjas. Jungėsi į evangelikų reformatų veiklą. Rašė AUŠROJE nuo 1883 m., pasirašydavo A. Sket., Vaitininkas, Vaistytojas.

55. LAURYNAS SKETERIS buvo Adomo brolis. Gimė 1862 kovo 31 d. Noreikonų kaime. Taipgi buvo AUŠROS bendradarbis 1886 m., pasirašydamas Vanago, Vanagėlio slapyvardžiais.

56. MOTIEJUS SLANČIAUSKAS, gimęs Štaulių apskr., Reibenų kaime, pradžios mokslo išėjo Joniškyje. Būdamas neturtingų tėvų sūnus ir negalėdamas toliau mokytis pasirinko suvėję amatą. AUŠRAI pasirodžius Slančiauskas tuojau įsijungė į knygnešius. Steigė slapta Atgajos draugiją ir per ją Joniškio, Žagarės, Skaisgirio ir Gruzdžių apylinkėse sklėdė AUŠROS numerius. Bendradarbiavo korespondencijomis AUŠROJE savo pavardę ar M. Sl slapyvardžiu. Slančiauskas daug nusipelnė rinkdamas tautosaką, kurią persiuntė dr. Basanavičiui.

57. JONAS SPUDULIS gimė 1860 m. sausio 19 d. Štaulių apskr. Pašyvinės kaime. Baigė Štaulių gimnaziją 1881 m. Medicinos mokslus ėjo Petrapilio karo

medicinos akademijoje. Spudulis dalyvavo lietuvių studentų būrelyje. Su Matulioniu 1885 m. leido rankraštinį ŽINIŲ NEŠĖJ. Jau 1883 buvo AUŠROS bendradarbis.

58. Kunigas SIMONAS NORKUS (Narkevičius), gimęs 1841, dalyvavo 1863 metų sukilime. Kunigaudamas Bartininkuose susipažino ir susidraugavo su Jonu Basanavičium. Vėliau susirašinėjo su juo. Gautus iš kunigo Norkaus straipsnius ir eilėraščius Basanavičius talpino NAUJAME KELEIVYJE ir LIETUVIŠKOJE CEITUNGOJE. Norkus nusiuntė dar 1882 m. verstą L. Kondratavičiaus "Margyrį" būsimam laikraščiui. AUŠROJE (1883 Nr.3-7) šis vertimas buvo išspausdintas. Jo paties baladė "Kranklys", kuri pasirodė AUŠROS 1885 m. kalendoriuje, labai paplito po kraštą.

59. Suvalkiečiai PRANAS SMILGIUS buvo geras Petro Kriaučiūno draugas. Jis buvo Rusų kariuomenės karininkas, tarnavo Kaune. Smilgius rašė AUŠROJE 1883-84 m. Padėjo Šliūpiui slapstytis Lietuvoje 1884 m. pavasaryje.

60. MARTYNAS ŠERNIUS gimė 1849 m. lapkričio 10 d. Voveriškiuose prie Priekulės. Baigęs Rokų pradžios mokyklą, 2 metus mokėsi privačiai pas Ditavos mokytoją Kuršaitį ir vėliau dirbo Elniškės kunigo Šrederio spaustuvelyje raidžių rinkėju. 1869 m. atliko karinę prievolę lietuviškame Tilžės dragūnų pulke. Su spauštuviniu H. Holzu įsteigė spaustuvelyje Klaipejoje, kurioje spausdino lietuviškas ir vokiškas knygas. Nuo 1877 m. Šernius redagavo ir leido LIETUVIŠKĄ CEITUNGĄ, nors bijojo Vokiečių valdžios represalijų, šiame laikraštyje jis skatino skaitytų tautinį susipratimą, gynė lietuvių kalbą. 1878 m. Klaipėdoje leido ir redagavo LIETUVIŠKAS KALENDRAS (kalendorius). Šernius bendradarbiavo su Didžiosios Lietuvos veikėjais, spausdindamas savo LIETUVIŠKOJE CEITUNGOJE J. Basanavičiaus, J. Šliūpi ir A.J. Vištelio rašinius. Šernius buvo vienas iš AUŠROS sumanytojų. Viename savo laiške dr. Basanavičiui siūlė leisti atskirą laikraštį, skiriamą Didžiajai Lietuvai. Šernius parėmė pirmojo AUŠROS numerio išleidimą 150 markių auka.

61. Visuomenės veikėjas ir tautinio atgimimo vadas dr. JONAS ŠLIŪPAS gimė 1861 m. vasario 23 d. Štaulių apskr., Rakandžių kaime. Jo tėvai buvo prisigyvenę ūkininkai, todėl savo sūnui Jonui, Rokui ir Stanislovui galėjo sudaryti sąlygas mokytis. 1880 m. baigęs Mintaujos gimnaziją J. Šliūpas atsidūrė Maskvos universitete, kur vienerius metus studijavo filologiją ir teisę. Čia jis įsitraukė į lietuvių studentų veiklą: bendradarbiavo jų leidžiamame 1880-1881 hektografu laikraštyje AUŠRA, mėgino tyrinėti lietuvių kalbą, istoriją, rusų filologų profesorių F. Fortunatovo ir F. Koršo remiamas Šliūpas mėgino įkurti lietuvių filologijos draugiją. 1882 m. rudenį persikėlė į Petrapilio universitetą, kur studijavo gamtos mokslus, kartu aktyviai dalyvaudamas studentų veikloje, palaikydamas ryšius su rusų narodnikais. Už aktyvų dalyvavimą studentų anticarinėse riaušėse Jonas Šliūpas 1883 m. iš universiteto pašalinamas be teisės stoti į betkokį kitą universitetą Rusijoje.

Gyvendamas tėviškėje suartėjo su revoliucionieriumi Liudviku Janavičiumi. Šiam pasiūlius, jis išvertė į lietuvių kalbą Lenkijos darbininkų partijos "Proletariato" centro komiteto 1883 m. birželio 24 "Manifestas artojams". 1883 m. nuvyko į Šveicariją, kur Ženevos universitete mėgino studijuoti Richterio pavarde. Nesulaukęs pažadėtos grafo VI. Zubovo ir L. Janavičiaus pašalpos, ryžosi iškelti į Čilę ūkininkauti. AUŠRAI netekus redaktoriaus J. Mikšo, M. Jankaus kviečiamas išskubėjo pas dr. J. Basanavičių į Prahą, kur perėmė AUŠROS redagavimą ir išvyko į Bitėnus. 1884 m. vasario mėn. vokiečių žandarai jį tardė dėl AUŠROS. Įsakyta išvykti iš Prūsų iki balandžio 1 d., bet netrukus laikas sutrumpintas iki kovo 15 d., nes "Šliūpas esąs rusofilas". Kovo 14 d. su M. Jankaus pasu slapstėsi Lietuvoje, gaudomas rusų žandarų. Pagaliau, aplinkiniais keliais iš Hamburgo išplaukė Amerikon. 1884 m. gegužės 28 d. jau buvo Niujorke. JAV-bėse Šliūpas išgyveno daugiau 30 metų, tapdamas Amerikos lietuviuose tautinio atgimimo vadu, plačiašakiu visuomenininku, redak-

toriumi, publicistu ir literatūros kritiku.

62. Teisininkas STANISLOVAS ŠLIŪPAS (dr. Jono Šliūpo brolis) gimė 1859 m. Gruzdžių valsč. Rakandžių kaime. Kunigo Aloyzo Šliūpavičiaus šelpiamas mokėsi Štaulių gimnazijoje ir 1880 m. įstojo į Žemaičių kunigų seminariją, bet dėl lėšų stokos išstojo po metų. 1883 m. įstojo į Petrapilio universitetą, kurį baigė tik 1898 m. įgydamas teisininko laipsnį. 1883 m. Rakandžių apylinkėse platino AUŠRĄ, sutelkė apylinkės pirmuosius knygnešius. Nuo 1884 m. iš Petrapilio siuntė AUŠRAI korespondencijas.

63. Kunigas JONAS UŽUPIS, gimęs 1848 m. gegužės 24 d. Šakių apskr. Šunkarių kaime, baigęs Marijampolės gimnaziją ir Seinų kunigų seminariją, kunigu išventintas 1875 m. Dar būdamas seminaristu rašinėjo lietuviškai eilėraščius ir siuntinėjo savo draugams Maskvoje. Šerengos ir Antano Pledos slapyvardžiu bendradarbiavo AUŠROJE.

64. VINCAS VAIČAITIS, kilęs iš Ozkabalio kaimo, buvo Basanavičiaus pažįstamas. Rinko liaudies dainas ir pasakas, kurias siuntė dr. Basanavičiui. Vaičaitis palaikė ryšius su kalbininku prof. Edvardu Volteriu. Bendradarbiavo AUŠROJE.

65. Inžinierius PETRAS VILEIŠIS, gimęs 1851 m. sausio 25 d. Pasvalio valsč. Medinių viensėdyje, 1870 m. baigė Štaulių gimnaziją aukso medaliu. Nuo 1870 m. studijavo Petrapilio universitete matematiką. Petrapilio kelių institutą baigė 1880 m. gaudamas inžinieriaus teises. Tarnavo geležinkelio valdyboje, kuri 1883 m. išsiuntė Vileišį į Belgiją susipažinti su nauja geležinių geležinkelio tiltų statyba. Studentaudamas Petrapilyje, sutelkęs lietuvių studentų ratelį, 1875 - 76 m. leido rankraštinį laikraštėlį KALVIS MELAGIS. 1876 - 77 m. Vileišis net gavo leidimą išspausdinti lotyniškai lietuvišku raidynu kelias knygetes. 1880 m. Vileišis su Jonu Šliūpu nesėkmingai pamėgino išrūpinti leidimą spausdinti lietuvišką laikraštį MŪSŲ AMŽIUS. P. Neris slapyvardžiu bendradarbiavo AUŠROJE, daugiausia rašydamas apie gamtos mokslus ir vietos žinias.

66. Rašytojas - poetas ANDRIUS JONAS VIŠTELIS (dar Vištalius, Vištaliauskas) gimė 1837 m. lapkričio 24 d. Kluniškėje prie Zapyškio. Šeštos klasės moksleivis 1863 m. įstojo į sukilėlius, 1864 m. pabėgo į Vokietiją, po to kurį laiką gyveno Paryžiuje. Susipyko su lenku sukiliminio komiteto, nes anas Vištelį norėjo traktuoti kaip lenką. Įstojo į Giuseppe Garibaldi'io savanorius. 1873 m. vedęs lenkę, ūkininkavo Poznanės gubernijoje Dol-

ske. Nors vedęs lenkę, dar Paryžiuje buvo apsisprendęs lietuviu. Vaikus mokė lietuvių kalbą, pats mokė juos kalbėti poterius tik lietuviškai. Todėl dažnai susikirsdavo su žmona, kuri Vištelį ir vaikus pravardžiavo pagonimis.

Vištelis painiokė ryšius su Mikšu ir Jankum. Ūkininkaudamas išvertė į lietuvių kalbą Juozo Kraševskio "Vitolio rauką" ir 1881 savo kukliomis lėšomis išspausdino 540 egzempliorių. Šis vertimas jau 1883 m. AUŠROS pirmame numeryje buvo spausdinamas. AUŠROS pradžiai davė 20 delerių. Tai maitino Mikšą redaguojant AUŠROS pirmuosius 2 numerius. AUŠROS pirmame numeryje buvo išspausdintas Vištelio eilėraščių "LIETUVIŠKOJI KALBA". Be eilėraščių Vištelis AUŠRAI rašė kalbinius tyrinėjimus ir, 1886 m. išvykęs į Braziliją ir vėliau Argentiną, rašė korespondencijas.

67. KRISTUPAS VOSKA gimė 1861 m. gruodžio 21 d. Tilžės apskr. Stulbeikiuose. Prekybos mokslus baigė Tilžėje, 1883 m. Voska mėgino įsteigti lietuviško jaunimo draugiją. Vienas steigėjų Birutės draugijos, rašė ir AUŠROJE. Kiek vėliau pats redagavo kitą tilžiškį laikraštį AUŠROS vardu. (1897 - 99).

68. Poetas TOMAS ŽIČKAUSKAS, gimęs 1844 m. gruodžio 21 d. Vilkaviškio apskr. Simanėliškių dvare, mokėsi Zpliuose pas kun. Antaną Tatarę. 1859 m. stojo į Marijampolės keturklasę. Išėjo į sukilėlius 1863 m. Vėliau amnestuotas, baigė Suvalkų gimnaziją. Mokytojavo Krosnoje, nuo 1881 m. Marijampolės mokyloje. Petro Kriaučiūno paragintas Varšuvos apygardos mokslo globėjui parašė memorandumą, įrodinėdamas, kad lietuvių kalbai netinka rusų raidynas. Žičkauskas dėl to rašto įgijo rusų valdžios nepasitikėjimą. Gavęs pirmą AUŠROS numerį, nudžiugo "lyg brangiu akmeniu apdovanotas", platino ją ir pats rašė T. Linkio slapyvardžiu. AUŠROJE išspausdino poemą "Istoriška daina apie Vilnių ir jo karalius nuo 1320 iki 1492 metų". Geresnė jo poema buvo apie Kęstučio susitikimą su Birute. Žičkauskas vertė iš lenkų poezijos, daugiausia tokius kūrinius, kurie vaizdavo Lietuvos praeitį.

Lietuvių bibliografas ir bibliografas prof. Vaclovas Biržiška dar savo studijose suminėjo kitus aušrininkus, apie kuriuos trūksta biografinių duomenų, būtent: Jurgis Senkus, Pranas Milčiauskas, Andrius Motūza-Šunkaris, A. Ratkus ir P. Tamašauskas.

Aušrininkais dar galima laikyti "knygnešių karalių" Jurgį Bielinį ir J. Bulotą, nors jų įnašas į AUŠRĄ buvo to laikraščio išplatinimo srityje.

Algirdas Budreckis

(PABAIGA)

LIETUVOS ATSTOVO DR. ST. BAČKIO PADEKA CHICAGOS LIETUVIŲ PENSININKŲ S-GOS NARIAMS

Lietuvių Pensininkų S-gos pirm. Stasys Vanagūnas iš Lietuvos Atstovo dr. St. Bačkio (Washington, D.C.) gavo šį laišką:

1983. V. 4.

Didžiai Gerbiamas Pirmininke,

Tvirtinu gavimą Lietuvių Pensininkų Sąjungos Chicago narių suaukotų \$320.00 ir iš Sąjungos kasos papildomai pridėtų \$100.00, viso keturių šimtų dvidešimt (420.00) dolerių sumoje, skirtoje Lietuvos Pasiumtiniųbės rūmų remonto reikalams. Labai vertinu Jūsų ir Sąjungos išdininuko p. Juozo Blažio pastangas ir visų narių dosnumą bei kilnų norą padėti, kad Lietuvos valstybės namas būtų išlaikytas gerose ir tinkamoje padėtyje. Prašau už tai Jus ir visus Lietuvių Pensininkų Sąjungos Chicagoje narius priimti mano nuoširdžią padėką.

Su geriausia linkėjimais ir gilia pagarba -

Dr. Stasys A. Bačkis
Lietuvos atstovas

VLIKO TARYBOS POSĖDŽIO, ĮVYKUSIO 1983 m. GEGUŽĖS 14 d., PAREIŠKIMAS

VLIKO Taryba, iškliausi dr. Antano Butkaus, J.A.V. Lietuvių Bendruomenės Krašto Valdybos pirmininko, pranešimą posėdyje su ypatingu dėmesiu ir šiltai priėmė jo pasisakymus: reikalingas bendradarbiavimas tarp VLIKO, ALTO ir Bendruomenės, nesutarimai turėtų būti išlyginti, įvykę nesuipratimai negali tęstis per eilę metų, tokia tarporganizacinė nedarna yra žalinga mums visiems.

Tarybos posėdyje buvo siūloma vengti puldinėti ir žeminti spaudoje vieni kitus, taipgi buvo išneštas pagedavimas sušaukti bendrą VLIKO, ALTO ir Bendruomenės atstovų pasitarimą, kuris nustatytų gaires darniam bendradarbiavimui ateityje.

VLIKO Tarybą stebina kai kurios mintys, keliamos antrame 1983 m. Pasaulio Lietuivio numeryje, kur pareiškama, kad "Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimas tik vienas reiškia lietuvių tautos ryžtą būti laisvai ir nepriklausomai, ... PLB seimas yra vienintelė pasaulio lietuvių aukščiausia institucija, atstovaujanti visiems lietuviams, ... Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seima yra vienintelė jungtis, kuri ne tik rūpinasi, bet ir derina pasaulio lietuvių švietimo, tautinės kultūros, socialinę, šalpinę, ekonominę ir politinę veiklą". Šitokie pareiškimai - "tik vienas, vienintelė institucija, vienintelė jungtis" yra per daug išsukantys.

VLIKO Taryba kviečia visus lietuivius, visas organizacijas vieni kitus respektuoti ir darniai bendradarbiaujant eiti Lietuvos keliu.

Vaclovas Mažeika
VLIKO Tarybos posėdžio pirmininkas

Ansas Trakis
Posėdžio sekretorius

Čikaga, 1983 m. gegužės mėn. 25 d.

AUŠROS METAI

CHICAGOJ

SĖKMINGA SANDAROS GEGUŽINĖ

Š. m. birželio 5 d. Vyčių salėje įvyko SANDAROS laikraščio pavasarinė gegužinė. Nors tą dieną buvo pora ir kitų rengimų, tačiau nuoširdžių SANDAROS rėmėjų bei prijauniančių prisirinko pilna salė (apie 200 žmonių.)

Svečių tarpe matėsi Stanley Balzekas, Sr., mūsų iškilęs solistas Algirdas Brazis su ponia, dr. V. Dargis ir daug kitų mielų SANDAROS rėmėjų.

Prie šeiminių skaniai paruoštų cepelinų, kugelio, dešrų su kopūstais, bei kitų skanumynų, tauriais gėrimais pasistiprindami, grojant Gintaro orkestrui visi linksminosi iki vėlumos.

Buvo gausus dovanų paskirstymas. SANDAROS gegužinės pirm. Teodora Kuzienė ir koordinatorius Edvardas Boreiša bei SANDAROS red. ir adm. reiškia nuoširdžią sandarietišką padėką visiems prisidėjusiems prie šios gegužinės pasisekimo. Dėkojame skanaus maisto paruošėjoms - šeiminkėms p.p. Irenai Pranckevičienei, Čižauskienei, Danutei Liepienei, Nijolei Skopienei, Anelei Tautkuvienei ir Onutei Vyšniauskenei, baro patarnautojams p. Janinai Skamienai ir Alfonsui Kizlaičiui, loterijos tartininkėms p.p. Irenai Petrauskienai, Loretai Rašinskas ir J. Kaušienei, įėjimo aukas rinkusiems p.p. Elenai Rūkienei ir J. Blažiu. Taip pat dėkojame visiems aukavusiems gražių dovanų mūsų loterijai, ypatingai p. Oswald Thiel, padovanojusiam dail. Stankūnienės paveikslą "Aitvarai", p. Elenai Tamošaitienei už minko kalnierių ir Normanui Buršteinui už minko kepuraitę. Padėka priklauso visiems, kurie savo maloniu atsilankymu parėmėte SANDARĄ.

LIETUVOS GEN. VICEKONSULĖS
MARIJOS KRAUCHUNIENĖS
ŽODIS LIETUVIŲ TAUTINIŲ KAPINIŲ MİRUSIŲJŲ PAGERBIMO IŠKILMĖJE - CHICAGOJE, 1983 m. GEGUŽĖS 29 DIENĄ

Metai po metų susirenkame šioje paskutinio poilsio vietovėje ir su pagarbos prisiminimu atverčiame pertraukto gyvenimo lapą, pradėtą rašyti 1911 metais. Tiek daug vardų yra įrašyta tame lape!

Čia prisimename šių kapinių steigėjus, pramačiusius ateities reikalavimus bei supratusių svarbumą lietuviams turėti vietovę amžinam poilsiui, artimai primenančią gimtąjį kraštą. Jų dėka mes su einame čia grupėmis, šeimomis, pavieniais asmenimis, vedami nematomo, bet stipriai jaučiamo ryšio, ir bent simboliškai gestu - gėle, vėliavėle ir malda - mintyse ir širdyje bendraujame su nuo mūsų atsiskyrusiais artimaisiais.

Taipgi, šiandien bent mintyse mes pušiam savo tėvų, senelių ir prosenelių kapus, esančius tolumoje tėvynėje. Šiandien mes pagerbiame ir bent mintyse padedame simbolinę gėlę ant lietuvių partizano neatpažįstamajam suljinto kapo, ant Sibiro tremtinio nežinomoje vietovėje supulto kapo kupstelio, tolimame ir svetimame Afganistane prie Lietuvos sūnų krauju sudrėkintos žemės.

Šių prisiminimų vedami šiandien mes turime duoti savo pažadą, kad ir mes tęsime veiklų pirmųjų žingsnius, palikdami ateinančioms kartoms savo darbo, savo veiklos vaisius. Tegų jos žino ir didžiuojasi, jog yra lietuviško kamieno. Lietuvos himno žodžiais: "Iš praeities tavo sūnūs te stiprybę semia" tesuteikia mums ši diena gana stiprumo tęsti mūsų uždavinius šioje žemėje, išlaikant lietuvišką žodį, tradicijas ir, svarbiausia, stiprią lietuvišką dvasią.

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBOS
SUVAŽIAVIMAS

Metinis Amerikos Lietuvių Tarybos suvažiavimas šaukiamas spalio 22 d. Tautiniuose Namuose.

PERSPAUSDINTAS "AUŠROS"
PIRMASIS TOMAS

Lietuvių Istorijos D-ja 1883 m. AUŠROS 1 - 10 nr. ir 1884 m. 1-12 nr. perspausdino pirmajame tome. Knyga visuomenei pristatyta 1983 m. balandžio 17 d. Jaunimo Centro salėje, Chicagoje.

D-jos pirm. dr. J. Račkauskas tarė įvadinį žodį apie "Aušros" reikšmę. Pagrindiniu kalbėtoju buvo Aušros" I dalies red. Jonas Dainauskas. Jis apibūdino keturis "Aušros" iniciatorius - dr. Joną Basanavičių, dr. J. Šliupą, Andrių Vištelį ir Jurgį Mikšą, mirusį 1903 m., susilaukusį mažiausio dėmesio. Daug kas užmiršta, kad "Aušra" ėjo, kol jos spausdinimo išlaidas išstengė apmokėti J. Mikšas. Kai jis bankrutavo, nutrūko ir "Aušros" leidyba. Tie treji "Aušros" metai betgi prikėlė Lietuvai tautiniam atgimimui, nutiesė kelius kitiems laikraščiams ir žurnalams. Ištraukas iš perspausdintos senosios "Aušros" skaitė A.P. Bagdonas ir V. Kirvelaitis, eilėrašius deklamavo A. Jaisaitis, R. Polikaitė ir A. Gražytė.

Draugijos reikalų vedėja A. Rūgytė padėjo mecenatams ir talkininkams, paskolinusiems "Aušros" numerius. Vieną "Aušros" knygą įteikė mecenatui inž. J. Markvaldai už \$1,000 auką, kitą - M. Morkūniui už gerai atliktą spaudos darbą.

DARIAUS IR GIRĖNO
PAMINKLAS SOLDINE

Mūsų tautos didvyrių Dariaus ir Girėno žuvimo vietoje, Soldine (dabar Pšėlnik, Lenkija) buvo pastatytas gražus paminklas. Antrojo Pas. karo ir pokario laikais šis paminklas buvo apleistas ir gerokai nukentėjo. Lenkijos lietuvių kultūrinė draugija ryžosi tą paminklą restauruoti.

Šiomet prie paminklo įvyks didelės iškilmės ir tikimasi, jog restauravimo darbai iki tada bus užbaigti.

Jautriai atsiliepdami į paminklo restauravimo reikalą, paskutiniu metu aukojo sekantieji Chicago ir jos apylinkių lietuviai:

Po 50 dol. - Ona ir Valerijonas Šimkai, Albinas Repšys ir Jonas Balčiūnas. Po 25 dol. - Antanas Balčiūnas, Jonas Tijūnas, Jonas Kavaliauskas, Kazimieras Povilaitis, Edmundas Jasiūnas ir N.N. Po 20 dol. - Antanina Liorenaitė, Angėlė Katelienė, Oswald Thiel, Kazys Čiurinskas, Stasys Batūra, K.A. Tautkai, Juozas Žemaitis, J.J. Sekevičiai. Po 10 dol. - B. Dundulis, V.J. Palubinskai, J. Blažys ir A. Pleškys. Po 5 dol. - V. Kožica, J. Matukas, J. Mikalauskienė, S. Kaulėnienė, Jonas Kreivėnas, I. Petrauskas ir A. Repšienė. Po 2 dol. - Pr. Adomaitis. E.J.

ELEKTROS ĮRENGIMAI
PATAISYMAI

Turiu Chicago miesto leidimą. Dirbu ir užmiesčiuose, greit, garantuoti ir sąžiningai.

Klaudijus Pumputis

4514 So. Talman Ave. Chicago, Ill.
Telefonas 927 - 3559

Didžiausias Kailių Pasirinkimas!

PAS VIENINTELĮ LIETUVJ KAILININKA, CHICAGOJE

Įstaigos: 263-5826
Namų: 677-8489

NORMANĄ BURŠTEINĄ
185 No. Wabash Avenue
second floor
Chicago, IL 60601

SĖKMINGAS LIETUVIŲ PREKYBOS
RŪMŲ STIPENDIJŲ ĮTEIKIMO
BANKETAS

1983 m. gegužės 21 d. Martinique salėje Lietuvių Prekybos Rūmų bankete buvo paminėta Prekybos Rūmų 50 metų veiklos sukaktis ir įteiktos studentams stipendijos.

Se. Frank Savicko skirta stipendija buvo įteikta Rūtai Kuly, Petro Vilkelio stipendiją gavo David Girzadas, Standard Fed. stipendiją gavo John Kilkus, Lietuvių Prekybos Rūmų stipendijas gavo Christopher Zayner, Lisa Paulius, Loretta Grišmanauskas, Thomas Strolia ir Galie Eidukas.

Banketo rengimo komiteto pirmininku buvo Julius R. Kuzas.

BAISIŲJŲ BIRŽELIO TRĖMIMŲ
MINĖJIMAI

Amerikos Lietuvių Tarybos skyrė ir įvairiuose miestuose suorganizavo didžiųjų Birželio mėn. trėmimų minėjimą. Okupantai į Sibirą ir kitas vergų darbų vietas yra išvežę daugiau kaip 300,000 lietuvių, kurių daugelis ten žuvo. Minėjimų proga renkami parašai po raštu JAV kongreso nariams, siekiant, kad būtų užkirstas kelias naujiems okupantų kėslams savo įtartinais dokumentais ir liudijimais per Specialių Investigacijų įstaigą vėl neleistinai kėsintis į kai kuriuos lietuvius imigrantus, jau gausius JAV pilietybę. Šioje srityje plačios iniciatyvos ėmėsi Cicero Lietuvių Tarybos skyrius. Racine Amerikos Lietuvių Tarybos skyrius, ruošiantis minėjimui birželio 19 d., paskleidė meniškai su tautiniais ornamentais paruoštus kvietimus.

CICERO R. LB GEGUŽINĖ

Birželio 19 d. R.L. Bendruomenės Cicero apylinkės valdyba Vyčių salėje ruošia gegužinę. Bus cepelinų, kugelio ir kitokių patiekalų. Kitų ponų padedama šeiminkaus Irena Pranckevičienė. Veiks baras ir dovanų paskirstymas, o šokiams groš Gintaro orkestras.

PATIKSLINIMAS

Sandaros nr. 9, skelbiant R.L.B. Kultūros Tarybos novelių konkurso laimėtojus įsibrovė netikslumas: vietoj "rašytojas Antanas Norimas" turi būti "rašytojas Andrius Norimas".

UŽSISAKYKITE SUKAKTUVINĘ "AUSZRĄ"

Lietuvių Istorijos Draugijos valdyba surinko visus numerius pirmo lietuviško laikraščio "AUSZRA", išleisto spaudos draudimo metu M.L. Prūsuoje 1883-84-85-86 metais.

"AUSZROS" 100 metų jubiliejaus proga 1983 metais spausdina 2 knygas po 700 puslapių. Knygos įrištos kietais viršeliais ir kainuos po 20 dol.

Lietuvių Istorijos Draugijos reikalų vedėjos ir kasininkės adresas:

Alicija Rūgytė
6547 S. Washtenaw Ave.
Chicago, IL 60629 Tel 312-776-3209

ST. CASIMIR MEMORIALS, INC.

3914 WEST 111th STREET
CHICAGO, ILL 60655

We have the largest selection of monuments in the City.

SENIUSIA LIETUVIŲ PAMINKLŲ BENDROVĖ IR DIRBTUVĖ.

Didžiausias pasirinkimas. Pagal užsakymą Lietuvių Tautinėse Kapinėse pastatė didžiulį steigėjams paminklą ir daug kitų. Savininkai Wm. Nelsonas, Jr. ir Lillian F. Dulys. Vienas blokas nuo Liet. šv. Kazimiero kapinių. Telefonas - 233 - 6335.

MR. ANTHONY'S BANQUET HALL

Savininkai - Petras ir Rita Dūdos, Sandaros skaitytojai ir rėmėjai

Ruošdami kuria nors progą pokylį ar vakarienę, prašau turėti galvoje MR. ANTHONY jaukias ir gražias sales, esančias

7348 W. Irving Park Road, Norridge, Ill. Tel. 453-2106, kur tikrai rasite malonų patarnavimą ir puikų, pagal jūsų pasirinkimą, maistą prieinamomis kainomis.

Apdraudų Agentūra

Tel.: 778-2233

Bell Realty & Bace Ins. Agency

Juozas Bacevičius
VALANDOS
Kasdien 9 - 8 val. vakaro
Sekmadieniais uždaryta

6529 So. Kedzie Ave.

- Chicago, Ill. 60629

SOPHIE BARCUS RADIO ŠEIMOS PROGRAMOS

ALDONA ir dukra SOFIJA DAUKAI

IŠ WOPA 1490 KIL. AM

Lietuvių kalba:

Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto.

7159 South Maplewood Avenue

Telefonas 778 - 1543

CHICAGO, ILLINOIS 60629

ŠIMAITIS REALTY

INSURANCE • INCOME TAX • NOTARY PUBLIC

2951 W. 63rd Street

CHICAGO, Illinois 60629

Office - 436-7878

VLADAS SIMAITIS, J. D.

Res. 839 - 5568

Registered Broker

NAUJA LIETUVIŠKA RADIJO PROGRAMA

"LIETUVOS AIDAI"

Veda Kazė BRAZDŽIONYTĖ

KASDIEN nuo pirmadienio iki penktadienio
8:30 val. vakare

Visos laidos iš WCEV 1450 Kc BANGA

ST. PETERSBURGE: 12 val. 30 min.

WTIS 1110 AM BANGA.

Adresas: 2646 West 71-st St.

Chicago, Ill. 60629. Tel. 778-5374.

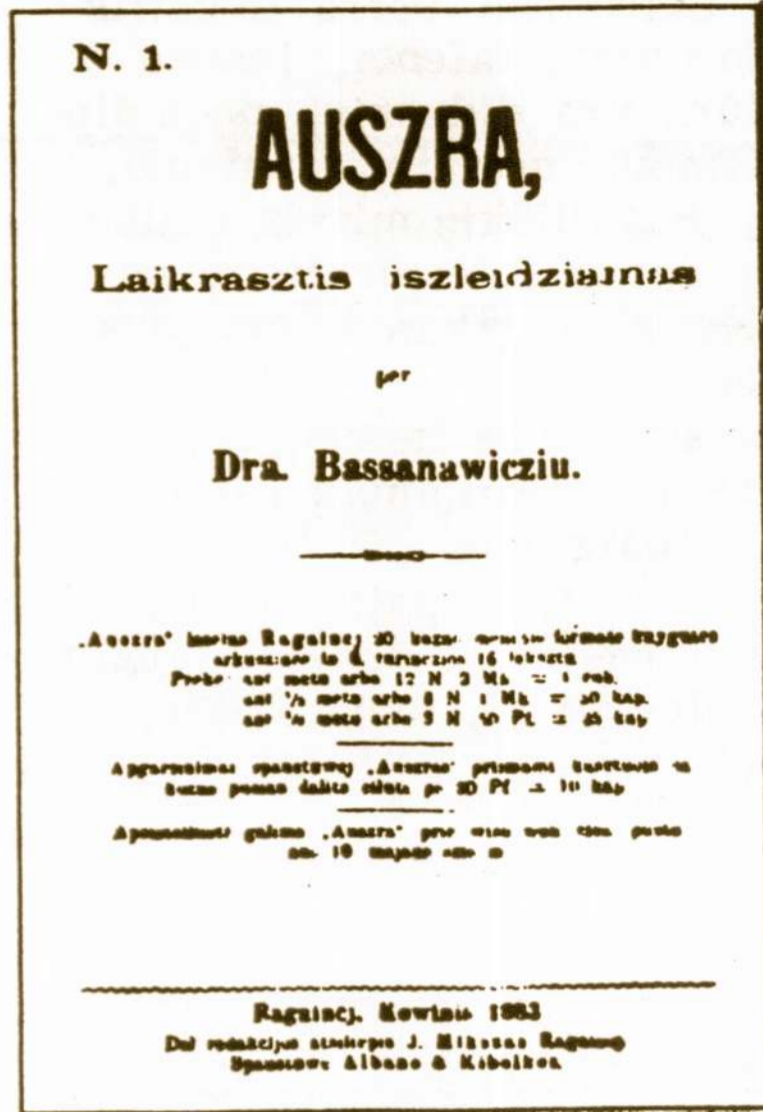
ENGLISH section

EDITOR
Antanas Adomenas
7151 South California
Chicago, Illinois 60629

AUSZRA

AUSZRA (orig. Aušra, The Dawn), monthly of the Lithuanian national movement, published in Ragaine and Tilžė (Tilsit), Lithuania Minor (East Prussia) between 1883-96; it circulated in Russian-occupied Lithuania Major.

The aušrininkai included the editors and close collaborators of Aušra as well as all the paper's contributors. These were: Jonas Basanavičius, Jonas Andrius Vistelis, Jurgis Mikšas, Martynas Jankus, Jonas Šliūpas, Jonas Anziulaitis, Mečislovas Davainis Silvestravičius, Juozas Miliauskas, Silvestras Gimžauskas, Stanislovas Gajilis, Petras Arminas, Ksaveras Sakalauskas, Aleksandras Fromas-Guzutis, Antanas Kriščiukaitis, Adomas Jakštas-Dambrauskas, Tomas Zičkus, Jonas Mačiulis-Maironis, Vincas Kudirka, Petras Vileišis, and a number of less significant persons, some of whom never wrote for Aušra but simply supported its goals.

1883

Balzekas Museum of Lithuanian Culture

4012 Archer Avenue Chicago, Illinois 60632 312 - 847-2441

The Balzekas Museum of Lithuanian Culture will present its Third Sunday of the Month Forum on June 19, 1983, 5 p.m. Featured will be Dalia Varanka speaking on History of Lithuanian Maps.

This program is held in conjunction with the opening of the Museum's outstanding rare map exhibit: The Map As Graphic Art; European Cartographers Map Lithuania, and Lithuania: Reflections In Time - An Illustrated History. This exhibit will be displayed until October 15, 1983.

A Lithuanian buffet will be served at 4:30 p.m.

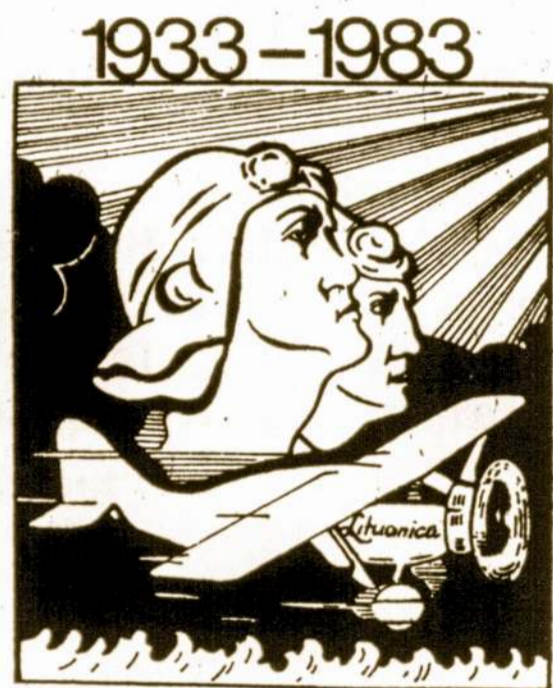
This program is open to the public free of charge. For reservations, please call the Museum, 523-5523.

Eileen R. Mackevich is Chairperson of the Third Sunday of the Month Forums. Pat Bakunas is Curator of the Museum's Map Department.

Knights of Lithuania to hold essay contest

Preparing for the Darius-Girenas Essay Contest are Essay committee members William Balis, Mary Kinckus, John Paukstis, Ruth Kazlauskas, contest chairman; Rev. Peter Cibulskis, MIC; and Scotty Zukas.

Commemorating the 50th Anniversary of the Transatlantic Flyers S. Darius and S. Girenas

CHICAGOJE

MAŽOSIOS LIETUVOS REZISTENCI- NIO SAJŪDŽIO suvažiavimas įvyks 1983 m. Liepos 4 d. Lietuvių Tautiniuose Namuose. Bus paminėtas reikšmingas sukak- tys: 65 m. Tilžės Akto paskelbimo, 60 m. Klaipėdos krašto atvadavimo ir 100 m. "Aušros" pasirodymo.

Lietuvos Valstiečių Liaudininkų S-gos Tarybos posėdis įvyks liepos 2 d, 1983 m.

Iš anksto registruotis tel. (312) - 652 - 8168 arba 543 - 8198.

PALTINŲ ANTRASIS KONCERTAS CHICAGOJE

1983 m. gegužės 29 d. "Margutis" surengė iš eilės antrąjį solistės Nelės Paltinienės ir muziko Arvydo Paltino kon- certą Chicagoje. Ir šį kartą J.C. salė prisipildė pilnutėlė. Paltinai buvo numa- tę JAV ir Kanadoje turėti tris koncer- tus, bet esant dideliame pasisekimui, jie atliko šešis koncertus.

Chicago pramoginės muzikos mėgė- jai pageidauja ir trečiojo koncerto. Apie koncertą spaudoje buvo geri at- siliepiimai.

SANDAROS RUDPINĖ GEGUŽINĖ ĮVYKS 1983 m. spalio 2 d. (sekmadienį) Chicagoje Vyčių salėje.

BOSTONE MIRĖ ALFONSAS BAIKA

A. Andriulionio pranešimu, sandarie- tis ir kitų organizacijų veikėjas ALFON- SAS BAIKA mirė 1983 m. gegužės 30 d. 7 val ryto.

Sandara liūdi netekus savo veikėjo ir reiškia užuojautą velionies artimiesiems.

AUKOS "SANDAROS" SPAUDOS FONDUI

- 5 Frank Mozūraitis, Chgo. IL.
5 S. Liepas, Chgo. IL.
5 F.J. Šeštokas, St. Petersburg, FL.
10 M. P. Karaitis, St. Petersburg, FL.
5 Emilij Cigas, Lakewood, OH.
10 A. Bepirštis, Baltimore, MD.
15 A. Andriulionis, So. Boston, MA.
15 I. Mickūnas, Jamaica Plain, MA.
5 Helen Bučinskis, Chgo., IL.
50 Patricia Gloveckas, Sun City, CA.
5 Anna Gausas, Hot Springs AR.
8 Jonas Janulaitis, Fenntville, MI.
5 Stanley Martinkus, Chgo, IL.
3 C. Butnis, Miami Beach, FL.
2 Mary Kopach, Lockport, IL.
5 Vladas Klemka, Arlington, MA.
10 Julius Verba, Hot Springs, AR.
5 Petras Jukna, Toronto, Canada
7 Kunigunda Končėius, Chgo. IL.
5 Irena Pranckevičienė, Cicero, IL.

THE LITHUANIANS page 7

Illustration of Vytautas the Great and maps of Lithuania in the 14th and 16th centuries. Text: VYTAUTAS THE GREAT (1392-1430) LITHUANIA'S GREATEST PRINCE. A WISE AND TOLERANT RULER. IN 1410 HE HANDED THE TEUTONIC KNIGHTS A SMASHING DEFEAT, AT TANNENBERG, DESTROYING THEIR POWER FOREVER. JOGAILA (JAGIELLO) GRAND DUKE 1382-1386 ON 1386 HE WAS CROWNED KING OF POLAND AFTER MARRIAGE TO POLISH QUEEN JADWIGA. THE JAGIELLO DYNASTY (7 KINGS) WAS POLAND'S MOST ILLUSTRIOUS. POLAND SOUGHT LITHUANIA'S FRIENDSHIP, AND IN 1386 A MILITARY ALLIANCE WAS MADE, DYNASTIC UNION MADE IN 1569.

From "THE LITHUANIANS" by Anthony D. Yuknis

(To be continued : pages - 8,9,10)

- \$ 25 Marquette Pk. Namų Sav. Org.
\$ 50 Susivienijimas Lietuvių Amerikoje
\$ 5 J. Liudžius, New Britain, CT.
\$ 10 Johann Cesna, Oak Lawn, IL.
\$ 60 John Jokubonis, Chicago, IL.
\$ 5 A. Kazy, Evergreen Pk. IL.
\$ 15 JAV R. L. B-nės Centro Valdyba
\$ 10 P. Sadauskaitė, Gulfport, FL.
\$ 3 Ben Jurėnas, Chgo. IL.
\$ 2 S. Palionis, Berwyn, IL.
\$ 5 Mrs. S. Egounis, Rowley, MA.
\$ 5 Pr. Adomaitis, Chgo. IL.
\$ 5 S. Stogis, Joliet, IL.
\$ 5 A. Beinarauskas, Chgo. IL.
\$ 10 Liuda Dubauskienė, Clerndon Hills, IL.
\$ 10 Mikutis, Chgo. IL.
\$ 25 Jūrų Šaulių Cicero kp. Klaipėda
\$ 6 Adv. C. Kal, Chgo. IL.
\$ 25 Stanley P. Evans, Chgo. IL.
\$ 10 Ed. Litvinas, Chgo. IL.
\$ 5 Mary Leppa, Chgo. IL.
\$ 20 Osvaldas Tylisus, Oak Lawn, IL.

ST. CATHARINES, ONT. CANADA

VĖL NAUJAS KAPAS

1983 m. balandžio 5 d. St. Catharines, Victoria Lawn Kapinėse palaido- ta Marija Grigienė. Ji mirė staiga bal- landžio 2 d.

Gedulingas pamaldas laikė ir į ka- pus palydėjo 2 pranciškonų kunigai -vie- tintis kun. Butkus ir iš Hamiltono atvy-

kęs Juvenalis Liauba, Pamaldose ir pa- lydoje dalyvavo daug publikos. Prie ka- po atsisveikinimo kalbas pasakė ir už- uojautas pareiškė bendruomenės atsto- vas Vincas Satkus ir ramovėnų atstovas Petras Balsas. Liūdesy liko vyras Jo- nas Grigas ir dvi dukros - Irena ir Vio- leta, abu žentai ir du anūkai.

Yra posakis: Ką Dievas myli, tam sunkesnį kryželį uždeda. Atrodo, Joną Grigą Dievas labai myli, nes jam jau net trečias skaudus pergyvenimas. Prieš 17 metų dar jaunam amžiuje mirė se- suo Veronika Butkienė, vėliau brolis Juo- zas rigas ir dabar žmona Marytė. Tai- gi pergyvenimų užtektinai, Marytė iškeliauo amžinybėn, Jonas su dukromis ir jų šeimomis liko gyvųjų tarpe.

Grigų šeima yra labai maloni ir draugiška, taip pat aktyvi lietuviškoje veikloje. Prisimenu, tai buvo 1960 m. kai J.G. pirmininkavo St. Catharines lietuvių bendruomenei, tai buvo užpelnę- tai pavadinti reprezentaciniai metai. An- tri bendruomenės gyvenime tokie nebe- pasikartojo.

Gerus žmones ir nelaimės dažniau lanko. Tačiau, mielas Jonai, daugelis gerų žmonių Tavo liūdesiu gyvena ir sielos skausmais dalinasi, o Jūsų my- limai Marytei linki amžinos ramybės. I. Š.

Mieli SANDAROS skaitytojai

Skaitytojų ir Sandaros administracijos patogumui, apačioje čia dedame atkarpą, kurią užpildžius prašome prisiųsti Sandaros administratorei. Taip pat prašo- me surasti ir naujų skaitytojų. Už jūsų malonų atsiliepimą ir SANDAROS parėmimą būsimė labai dėkingi. Visos aukos skelbiamos Sandaroje.

SUSIPAŽINIMUI vienas "Sandaros" numeris siunčiamas nemokamai

Siųsti šiuo adresu: SANDARA, 840 West 33 rd Street, Chicago, Ill, 60608

Siunčiu SANDAROS METINĘ PRENUMERATĄ..... 10 dol.

Siunčiu auką SANDAROS SPAUDOS FONDUI..... dol. Iš viso..... dol.

MANO PAVARDĖ.....

ADRESAS:.....

Birutė Kemežaitė

Mirė dailininkas Petras Bugailiškis

Šių metų gegužės mėn. 7 d., gražiame bundančio gamtos žydėjime, mirė iš šio pasaulio išvarė dar kūrybiškai pajėgų dailininką Petrą Bugailiškį. Jis mirė pakirstas kepenų vėžio. Gyveno Anglijoje. Paliko vokiečių kilmės žmoną ir dvi dukras. Velionis buvo gimęs 1909 m. rugsėjo 28 d. Lietuvoje, baigęs Anykščių vidurinę mokyklą ir Zarasų gimnaziją. Kaune įsigijo matininko specialybę.

Išeivijos lietuviams P. Bugailiškis buvo žinomas kaip produktyvus, talen-

tingas dailininkas - natūralistas. Pūkūs, Lietuvos gamtą primenantys vaizdai su berželiais, rugių lauku, ežerėliais, rugiapiūte, šienapiūte, miglotu rytmečiu, be to, tapybos subtilumu bei spalvų deriniu, tuoj pat sužavėdavo žiūrovą. Dail. Bugailiško dailės parodų buvo suruošta JAV, Kanadoje ir Anglijoje ir visur jos praėjo su dideliu pasisekimu. Tai buvo vienintėlis lietuvis dailininkas išeivijoje, kuris parodų metu parduodavo visus savo tapytus paveikslus. Gal dėl to kai kurių dai-

lininkų nebuvo mėgiamas, ir nepalankiai - kritiškai net nuvertintai jie atsiliepė apie jo tapybą. Ir mūsų išeivijos vadinamieji kultūrininkai jį ignoravo. Tačiau, jis buvo net labai įvertintas kultūringos daugumos lietuvių ir jį žinojusių anglų, kurie noriai pirkto jo paveikslus. Jie nesvarstė, ar dail. Petras Bugailiškis turėjo sąlygas išeiti dailės studijų kursą ir įsigyti diplomą, nesivadovavo simpatija ar antipatija, bet žvelgė į jo talentą ir išpūdingus, estetiškai patrauklius paveikslus.

Manau, dailininko Petro Bugailiško, turinčio įgimtą talentą, įnašas į lietuvių kultūrą yra didesnis, negu diplomuotų dailininkų neturinčių talento...

Dail. P. Bugailiško mirtis paliko neužpildomą spragą. Natūralistai neturi prieauglio. Įdomu, kas išleis jo kūrinių albumą?

Velionis su tapyba nesiskyrė iki pat savo mirties. Mirdamas paliko nedidelį kiekį užbaigtų paveikslų. Kas iš lietuvių norėtų dail. Bugailiško paveikslų įsigyti, gali rašyti jo žmonai (anglų kalba) šiuo adresu: G. Bugailiškis, 164 Warwick Ave., Derby DE3 6HL, ENGLAND.

PRIEŠ KUN. A. SVARINSKO KALINIMĄ

Sav. "Chicago Catholic" rodo didelį susidomėjimą kun. A. Svarinsko nuteisimu. Šiuo klausimu pats kard. Bernardin parašė išsamų straipsnį. Jam padėką pasiuntė gen. kons. J. Daužvardienė ir Amer. Liet. Tarybos pirm. dr. K. Šidlauskas. Tos padėkos rado atgarsio savaitrašty.

PABALTJO LAISVĖS DIENA

Senatoriai Robert Dole (resp., Kansas) ir Patrick J. Leahy (dem., Vermont) pasiūlė, kad JAV kongresas priimtų Pabaltijo valstybių laisvės rezoliuciją, kurioje reikalaujama, kad JAV prezidentas ir Valstybės departamentas panaudotų visas galimas priemones siekiant užbaigti kolonialinę padėtį ir okupaciją Pabaltijy, grąžinti laisvę Lietuvai, Latvijai ir Estijai, rezoliuciją paskelbti ryšium su balsijų trėmimų minėjimu birželio 14 d. Kad ši rezoliucija būtų priimta, Amerikos Lietuvių Tarybos pirm. dr. K. Šidlauskas rašė laiškus įvairiems kongresmenams ir senatoriams, susilaukdamas palankių atsiliepimų.

Visų pabaltiečių pastangomis, per savo kongresmenus ir senatorius, ir šiais metais prez. Reagan išvakarėse pasirašė proklamaciją, paskelbiant Birželio 14 d. "Baltic Freedom Day". Pasirašymo išvakarėse dalyvauti pakviesta daug pabaltiečių. Iš Amerikos Lietuvių Tarybos pakviesti pirm. dr. K. Šidlauskas ir sekr. inž. G. Lazauskas.

* * *

Balzeko Lietuvių Kultūros muziejaus ruošiamą "The Lithuanian Immigration Experience" parodą finansuoja National Endowment for the Humanities organizacija. Ši paroda bus Antrųjų Pasaulio Lietuvių Dienų metu, University of Illinois at Chicago patalpose.

RUGIŲ LAUKAS

Dail. P. Bugailiškis

LIETUVOS LYGUMOS

Dail. P. Bugailiškis

Lietuvių Fondo Federalinis Kredito Kooperatyvas

KASOS VALANDOS:

Marquette Parke:
2422 W. Marquette Rd. Treč. 12:00 - 6:00
Chicago, IL. 60629 Sešt. 10:00 - 12:00
Tele. 737-2110

CICERO:
1445 So. 50th Ave. Ketv. 3:00 - 6:00
Cicero, IL. 60650 Sešt. 10:00 - 12:00
Tele. 656-2201

Burr Ridge (Prie Lemonto):
475 Frontage Rd. Ketv. 1:00 - 6:00
Burr Ridge, IL. 60521
Tele. 887-0757

MOKA:

Aukščiausias taupomųjų sąskaitų palūkanas - 8%

Bankai ir Savings & Loans moka 5 1/4 iki 5 1/2%

SKOLINA:

Tik savo nariams, žymiai geresnėmis sąlygomis negu bankai ar kitos finansinės institucijos.

KIEKVIENA SĄSKAITA APDRAUSTA IKI \$100,000.

Laidotuvių Direktorai
MAŽEIKA-EVANS

Laidojame iš
2424 W. 69th Street

737-8600

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS
Laidotuvių Direktorai

MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 West 71st Street
Telef.: Grovehill 6-2345-6

1410 South 50th Avenue, Cicero
Telef.: Townhall 3-2108-9

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

Aikitė Automobiliams Statyti

Nuo
1914 Metų

Midland Savings aptar naują taupymo ir namų paskolų reikalais visas mūsų apylinkes. Dėkojame Jums už mums parodytą pasitikėjimą.

Mes norėtum būti Jums naudingi ir ateityje

MIDLAND SAVINGS

& LOAN ASSOCIATION

4040 Archer Avenue

Chicago, Illinois 60632

Phone 254 4470

Ir 8929 So. Harlem Ave.,

Bridgeview, Illinois 60455

Phone 598 9400

2657 W. 69th St. Chgo., Ill. 60629 • Phone 925-7400

Sąskaitos
apdraustos
iki
\$ 100,000

VILTIS PO MIRTIES

9

KRISTUS

Jėzus paklausė Mortos: "Ar tu tiki tai?" Ar tiki, kad aš esu tas, kuris sugrąžins tavo broliui gyvybę tą dieną, kurioje maloningasis Dievo nutarimas bus įvykdytas visos žmonijos naudai. Morta atsakė: "Taip Viešpatie, aš tikiu, kad tu esi Kristus, gyvojo Dievo Sūnus, kurs atėjo į šį pasaulį". (Jono 11:26, 27) Nuo to laiko, kai žmogus ipuolė ir nuodėmė ir mirtį, Dievas davė žmonijai pažadus siųsti Gelbėtoją. Abraomui buvo duotas pažadas, kad jo "sėkla palaimins visas žemės gimines". (1 Moz. 12:1-3; 22:18) Apaštalas Povilas aiškina, kad toji pažadėtoji "sėkla" yra Jėzus. (Gal. 3:16) Morta irgi žinojo apie tai, o kadangi pažadėtasis Kristus turėjo palaiminti visas tautas ant žemės, todėl jis turėjo būti "priskelimas ir gyvybė".

Jau Mortos dienose mirtis buvo viešpatavusi žemėje daugiau kaip keturius tūkstančius metų. Jos brolis buvo numiręs, todėl ji žinojo, kad jei Dievas buvo žadėjęs laiminti visą žmoniją Kristui tarpininkaujant, tai užmigusiųjų mirties miegu turėjo būti pažadinti, ir ji tikėjo, kad tai padarys Jėzus "priskelime šioje dienoje".

Jėzus pasakė: "Kas tiki į mane, nors ir būtų miręs, bus gyvas". (Jono 11:25) Čia turime aiškų pažadą visiems tikintiesiems, kad jie bus pabudinti iš mirties miego. Pirmoji vietoj tie žodžiai buvo pasakyti Mortai, kad nemanytu, kad Lozorius mirė dėlto, kad neturėjo tikėjimo arba nebuvo paklūsus Jėzui. Lozorius tikėjo į Jėzų, bet vistiek mirė. Taip buvo su visais užtikrinis nuo to laiko iki šiai dienai. Bet Jėzus užtikrino Mortą, kad su mirtimi dar viskas nepasibaigia.

J. Gramontas

Adresas - 5421 So. Mozart St.,
Chicago, Illinois, 60632.

Kas domisi, prašome parašyti atvirlaiškį, gausite dovanų įvairių knygelių.

(Pr.)

Visi geri lietuviai privalėtų savo namuose turėti LIETUVOS ŽEMĖLAPĮ, kurį sudarė ALGIRDAS GUSTAITIS. Išleido Lietuvos Šiaulių Sąjunga Tremtyje ir Lietuvių Istorijos Draugija. Kaina tik 10 dolerių, o persiunčiant brangiau.
Leidėjų adresai Chicago, Illinois:
2417 W. 43rd Street, tel. 312-376-0551
ir
6547 So. Washenaw Ave
tel. (312)-776-3209

"Nebijok žaibų,
nei vėtrų"

Birutės Kemežaitės "NEBIJOK ŽAIBŲ, NEI VĖTRŲ", poezija, 1981, Chicago, IL. 136 pusl.

gaunama pas platintojus, Čikagoje - "Marginuose", "Gift International" (J. Vaznelį) ir Joną Kavaliauską, 6437 So. Washenaw Ave., Chicago, Illinois, 60629. Cicero - pas J. Skamą, 1625 So. 48th Court, Cicero, Illinois. Knygos kaina su persiuntimu \$ 5.85.

BALTIC BAKERY

4627 SOUTH HERMITAGE AVE Chicago, Illinois
Tel. LA 3-1510

2616 WEST 69th STREET Chicago, Illinois
Savininkas JUOZAS ANKUS Tel. 737-6784

PASSBOOK SAVINGS...
the best way to save regularly!

5 1/2%
ACCOUNT

Paid and Compounded Quarterly

OUR SAVINGS CERTIFICATES EARN UP TO 8%

Mutual Federal Savings and Loan

2212 WEST CERMAK ROAD CHICAGO, ILLINOIS 60608

PETER KAZANUSKA, President Phone: Virginia 7-7747

HOURS: Mon. Tue. Fri. 9-6 Thur. 9-8 Sat. 9-1

SERVING CHICAGO AND SUBURBS SINCE 1905